

Pécsi Ítéltábla

Pf.III.20.072/2024/7. szám

A felperes:

felperes1 (cím1)

A felperes képviselője:

Dr. Ilyés Henrietta ügyvéd (cím2)

Az alperes:

alperes1 (cím3)

Az alperes képviselője:

Dr. Turi Attila ügyvéd (cím4)

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

felperes 7. sorszám alatt

A per tárgya:

személyiségi jogi igények érvényesítése

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat:

50.P.20.136/2024/6. számú ítélet

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, és megállapítja, hogy az alperes megsértette a felperes emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát azzal, hogy vele szemben a 2022. október 23-i fellépésével összefüggésben ellenséges, megalázó, támadó környezetet alakított ki.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 1.000.000 (egymillió) forintot, továbbá a weboldal webcímen elérhető hivatalos oldalán a kezdőlapra középen, Times New Roman betűtípussal, 12 betűmérettel, fekete betűszínnel jelentesse meg, és harminc napig ugyanilyen módon tegye elérhetővé a következő közleményt:

„A Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Pf.III.20.072/2024/7. számú ítéletével megállapította, hogy a alperes1 megsértette felperes1 emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát azzal, hogy vele szemben a 2022. október 23-i fellépésével összefüggésben ellenséges, megalázó, támadó környezetet alakított ki. Az ítéltábla a alperes1-t sérelemdíj megfizetésére, valamint a jelen közlemény nyilvánosságra hozása útján történő elégtételadásra kötelezte.”

Mellőzi a felperes elsőfokú perköltségben és elsőfokú eljárási illetékben való marasztalását, és kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt napon belül 408.000 (négy száznyolcezer) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy a felperes (felperes1, szül.: helység1, adóazonosító jele: adóazonosító) 224.000 (kettőszázhuszonnégyezer) forint átutalással tévesen megfizetett eljárási illeték visszatérítésére jogosult.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes az alperesi intézmény tanulója volt 2022. november 19. napjáig. A felperes 2022 februárjában slam poetry irodalmi műfajban írta meg a közoktatás aktuális helyzetére és az ideológiai megosztottságra is reflektáló, a tolerancia, önazonosság és a szolidaritás mellett kiálló című szerzeményét. Az 59 soros mű hangvétele erőteljes, hat helyen vulgáris, trágár kifejezéseket is tartalmaz.
- [2] A felperes az irodalomórán is felolvasott művével 2022 márciusában egy slam poetry versenyen harmadik helyezést ért el, az erről készült felvétel a Youtube videómegosztó portálon nyilvánosságra került. 2022. október 7. napján az alperes 41 tanára nyilvános Facebook-posztban állt ki a magyar közoktatásért és a tanári pálya megbecsültségéért, melyhez a felperes hozzálinkelte a slam-előadásáról készült videó linkjét. Ennek nyomán kérték fel művének a 2022. október 23. napján helység2en megrendezett „rendezvény” rendezvényen történő előadására, mely felkérésnek a felperes több tízezres tömeg előtt eleget tett. A felperest és fellépését összekötötték az alperesi iskolával, a fellépést követően az alperesi intézmény Facebook-oldalára elítélő, gyalázkodó kommentek érkeztek.
- [3] Másnap reggel az alperes az alábbi nyilatkozatot tette közzé a saját Facebook-oldalán: „Intézményünk nevében kijelentem, hogy tiszteletben tartjuk a szabad véleménynyilvánítás jogát, ellenben elhatárolódunk tanulóink, felperes1 2022. október 23-i nyilvános felszólalásától. Messzemenően elutasítjuk annak minden, a keresztény értékekkel össze nem egyeztethető tartalmát és narratíváját. érdekelt igazgató.”
- [4] A fenntartó fenntartó nyugalomra intette az iskola vezetését, az oktatási és nevelési feladatok végzését kérte, úgy foglalt állást, hogy ne tegyenek semmit.
- [5] 2022. október 24. napján (hétfőn) az osztályfőnök, egyéb érdekelt1 az iskolába érkezéskor a mobiltelefonját félretetve félrehívta a felperest, hogy a tüntetésen való fellépésével kapcsolatban beszéljen vele; kifogásolta a felszólalás trágárságát, illetve megjegyezte, hogy a felperest felhasználják; világossá tette, hogy a fellépésének következményei lesznek. A felperes jelezte, hogy a felszólalásával kapcsolatos kérdésekre csak szülő vagy jogi képviselő jelenlétében válaszol.
- [6] 2022. október 26. napján az osztályfőnök az osztály tanulóit maga köré hívta és felszólította a felperest, hogy hagyja el a termet, mert nem hajlandó képviselő nélkül nyilatkozni a közelmúlt eseményeiről. A felperes távollétében az osztályfőnök közölte, hogy a kialakult helyzet miatt nem viszi el az osztályt az előzetesen tervezett háromnapos kirándulásra. Felmerült, hogy az osztálykirándulást a felperes nélkül is megtarthatnák. A megbeszélést követően néhány osztálytárs a felperesnek azt mondta, hogy az osztályfőnök arra kérte őket, beszéljék le a felperest az osztálykiránduláson való részvételtől. A megbeszélés után az osztályfőnök az osztálycsoportba írt Messenger üzenetet arról, hogy a kialakult helyzetben nem tudja felvállalni az utazást. Utóbb szalonnasütésre hívta meg az osztályt a saját házához, amin a felperes is részt vett.
- [7] Az igazgató „tisztázó beszélgetésre” hívta a felperest 2022. november 3. napjára, amely időpont az őszi szünetre esett (2022. október 31– november 4. napja között őszi szünet volt). A beszélgetésen a felperes és édesanyja, valamint érdekelt iskolaigazgató és érdekelt1

igazgatóhelyettes vettek részt. A megbeszélésen tisztázódott, hogy a felperes továbbra is az iskola tanulója kíván maradni, és a cím5ben is kíván közszerepléseket vállalni, ha olyan közügről van szó, amit magáénak érez. A felperes és édesanyja jelezték, hogy a felperes meghívást kapott az Európai Unió Parlamentjébe az oktatás témájában 2022. november 7-9. napjaira szervezett rendezvényre, kérték a háromnapos távollét engedélyezését, amit az igazgató elutasított a felperes korábbi igazolatlan hiányzásaira, tanulmányi eredményére, valamint arra hivatkozással, hogy a távollét nem a tanulmányi tevékenységgel függ össze. A felperes édesanyja 2022. november 4. és november 8. napjain emailben is kérte a távolmaradás iskolai engedélyezését, illetve engedélyezés hiányában az erről való tájékoztatást, választ nem kapott. A felperes szülői igazolással az Európai Parlament oktatással összefüggő rendezvényén részt vett.

- [8] A 2022. október 23-i felperesi fellépéssel élénken foglalkozott a tantestület is. 2022. november 8. napján az iskola vezetősége tantestületi véleménynyilvánító szavazást tartott, az anonim kérdőívén három állítás szerepelt: „1. Tanítom P. L.-t. 2. Jobbnak tartanám, ha másik iskolában folytatná tanulmányait. 3. Jobbnak tartanám, ha itt folytatná tanulmányait.” Az állításokra igennel és nemmel lehetett szavazni. A 65 fős tantestületből 56-an szavaztak, ebből a felperest tanító tanárok közül ketten, a tantestületből összesen tízen foglaltak állást a felperes mellett.
- [9] A felperes és az iskola vezetése közötti második megbeszélésre 2022. november 10. napján került sor. Ennek során szóba kerültek a felperes igazolatlan órái, a 2022. november 7-9-e közötti brüsszeli útja és annak igazolása, a 2022. október 23-i beszédnek a katolikus értékrenddel való szembehelyezkedése, trágársága; a felperes cím5beli közszereplési elképzelései és a 2022. november 8-i tantestületi kérdőív eredménye. Az igazgató kifejezésre juttatta, hogy nem tolerálja a felperes hiányzásait, tekintettel a rossz tanulmányi eredményére, az addigi igazolatlan hiányzásaira és arra, hogy érettségi előtt áll. Kifogásolta a felperes felszólalásának keresztény értékekkel össze nem egyeztethető trágár stílusát, és kérte, hogy a felperes a cím5ben tartózkodjon a közszerepléstől, koncentráljon a tanulásra, közszereplés esetén a keresztény értékrendet tartsa meg. Utolsó témaként az igazgató ismertette a tantestületi kérdőív tényét és annak eredményét, és megoldásként azt javasolta, hogy a felperes kérjen bocsánatot a tantestülettől. A felperes a tantestületi szavazás eredményének hallatán sírva elhagyta az igazgatói irodát, édesanyja pedig közölte, hogy a felperes máshol folytatja tanulmányait. A felperes a 2022. november 12-i szalagavató bálon részt vett, 2022. november 17. napjától lett a helység2i egyéb1 tanulója.
- [10] A felperes keresetében a személyiségi jogsértés megtörténtének bírósági megállapítását, az alperes elégtétel adására és 1.000.000 forint sérelemdíj megfizetésére kötelezését kérte.
- [11] A jogsértés megtörténtének bírósági megállapítása iránti keresetét vagylagosan terjesztette elő. Elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az alperes *a hátrányos megkülönböztetés tilalmához* fűződő személyiségi jogát megsértette, mert őt a politikai véleménye kinyilvánításával összefüggésben zaklatta: tőle a Facebook oldalán nyilvánosan elhatárolódott (1. magatartás); az osztályfőnök kiküldte az osztálykirándulás megtárgyalásakor (2. magatartás); az osztályfőnök felszólította az osztálytársakat, hogy beszéljék le az osztálykiránduláson való részvételről, ellenkező esetben az osztálykirándulást lemondja (3. magatartás); az osztályfőnök az osztálykirándulást lemondta (4. magatartás); az osztályfőnök és helyettese azt a látszatot keltette, hogy a szalagavató táncon nem vesznek részt, amennyiben azon ő részt vesz (5. magatartás); az igazgató nem engedélyezte a távollétét (6. magatartás); az igazgató és az osztályfőnök többször számonkérte a közéleti szereplései miatt és cím5beli tervei vonatkozásában (7. magatartás); az igazgató bizonyítás nélkül állította, hogy az őt tanító tanárok egy kivétellel a cím5ben nem tudnak vele együtt dolgozni a politikai véleményének vállalása miatt (8. magatartás); az igazgató számonkérései során azt sugallta,

hogy amennyiben a felperes nem tartózkodik a közszereplésektől a cím5ben, annak kirúgás lesz a következménye az igazolatlan hiányzásokra vagy a házirend megsértésére hivatkozással (9. magatartás).

- [12] Másodlagosan az emberi méltósághoz fűződő személyiségi joga megsértésének megállapítását kérte a politikai véleménye kinyilvánításával összefüggésben őt ért, az elsődleges kérelemben felsorolt, az egyenlő bánásmód követelményébe ütköző zaklató magatartások miatt.
- [13] Elégtételadásként arra kérte kötelezni az alperest, hogy a weboldal webcímen elérhető hivatalos oldalán a kezdőlap közepén a legfrissebb hírek között Times New Roman betűtípussal, 12 betűmérettel, fekete betűszínnel egy hónap időtartamban a jelen per jogerős ítéletének rendelkező részével együtt tegye közzé „Bocsánatkérés” címmel az alábbi közleményt: Tisztelt felperes! Kedves volt diákunk! A alperes1 nevében érdekelt, igazgató és egyéb érdekelt1, volt osztályfőnöke ezúton nyilvánosan bocsánatot kérünk Öntől politikai véleményének nyilvános vállalása miatt Önnek okozott zaklatás magatartásunk miatt, ami azt eredményezte, hogy az iskolánkat az érettségi évében elhagyta. Teljes mértékben elismerjük a Pécsi Törvényszék ítéletében foglaltak szerint Önnek okozott sérelmeket, és vállaljuk értük a felelősséget. Az iskola nevében őszintén sajnáljuk a történeteket. Gondoskodunk arról, hogy a cím5ben intézményünkben hasonló eset ne fordulhasson elő. Tisztelettel: alperes1”.
- [14] Érvényesíteni kívánt jogként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42.§ (2) bekezdését, 2:43.§ c) pontját, 2:51.§ (1) bekezdés a) és c) pontját, 2:52.§-át; az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 4.§ g) pontját, 7.§ (1) bekezdését, 8.§-át, különösen a 8.§ j) pontját, 10.§ (1) bekezdését, 12.§-t, 19.§ (1) bekezdés a), b) pontját, 19.§ (2) és (3) bekezdését, 27.§ (1) és (2) bekezdését; az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését, IX. cikk (1) bekezdését, X. cikk (1) bekezdését, XI. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését, XVI. cikk (1) bekezdését; a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nktv.) 1.§ (1) és (2) bekezdését, 46.§ (2), (3) és (6) bekezdését, 48.§ (1) bekezdését, 62.§ (1) bekezdés h) pontját; az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló Rómában, 1950. november 4-én kelt egyezmény és az ahhoz tartozó 8 kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: EKE) 10. cikk (1), (2) pontját, 11. cikk (1), (2) pontját, 14. cikkét jelölte meg.
- [15] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a felperes által sérelmezett magatartások egyike sem volt emberi méltóságot sértő vagy hátrányosan megkülönböztető, nem állt összefüggésben a felperes 2023. október 23-i véleménynyilvánításával, különösen nem a vélemény tartalmával. Nem a felperestől, vagy az általa megfogalmazott véleménytől határolódott el, hanem annak a keresztény értékrendbe ütköző tartalmától, a trágár stílustól. Álláspontja szerint a sérelmezett magatartásoknak volt a keresetben írtaktól eltérő, valós indoka (felperessel a 2022. október 23-i fellépéséről csak jogi képviselő vagy a szülő jelenlétében lehetett beszélni, a felperes tanulmányi kötelezettségeit és az igazolatlan óráit tisztázni kellett), a magatartások többsége nem a felperes véleményének tartalmával, hanem azok megfogalmazásával, trágár stílusával állt okozati összefüggésben.
- [16] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest 63.500 forint perköltség és 60.000 forint feljegyzett eljárási illeték megfizetésére kötelezte.
- [17] Az egyenlő bánásmód egyes megsértési formáihoz kapcsolódó személyiségi jogi védelemmel összefüggésben az elsőfokú bíróság a Ptk.-nak a 2:43.§ c) pontjához írt miniszteri indokolását idézte. Utalt rá, hogy bár a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény Ebktv.-vel hatályba lépett módosítása a személyiségi jogokat sértő magatartások példázó felsorolásában a hátrányos megkülönböztetést annak inverz fogalmára, az egyenlő bánásmód követelményének megsértésére cserélte, a Ptk. visszatért az eredeti terminológiához. Ennek

egyik oka a magánjogi szabályozás lényegével összefüggően az volt, hogy a személyiségi jogok védelme abszolút szerkezetű jogviszonyokon keresztül realizálódik, mely jogviszonyokra nem a pozitív természetű elvárások megfogalmazása, hanem a tartózkodási kötelezettség előírása a jellemző. A másik ok az Ebktv. sajátos egyenlő bánásmód fogalmával függ össze. Ez a fogalom a hátrányos megkülönböztetés mellett a zaklatást, a jogellenes elkülönítést, a megtorlást és az ezekre adott utasítást is az egyenlő bánásmód megsértésének ernyője alá vonja, ezek közül a fogalmi elemek közül azonban a hátrányos megkülönböztetésen kívül valamennyi további elkövetési magatartás az egyéb személyiségi jogséremlmek szankcionálásával minden további nélkül kezelhető.

- [18] A fentiekből az elsőfokú bíróság levonta azt a következtetést, hogy az Ebktv. 10.§ (1) bekezdésében meghatározott zaklatás az Ebktv. 8-9.§-ai által részletezett hátrányos megkülönböztetés mint önállóan nevesített személyiségi jogsértés [Ptk. 2:43.§ c) pont] megállapítására alkalmatlan. A felperes által állított zaklató magatartások így a másodlagos jogcímen, az emberi méltósághoz fűződő személyiségi jog aspektusából voltak érdemben vizsgálhatók, mivel a zaklatás bizonyítottsága esetén alkalmas az azt elszenvedő emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogának megsértésére.
- [19] Ennek körében az elsőfokú bíróság vizsgálta a felperes védett tulajdonságát, a bizonyítási teher átfordulását, a zaklatás fogalmát és a felperes által állított zaklató magatartásokat.
- [20] A felperes védett tulajdonságával kapcsolatban kiemelte, hogy Ebktv. 8.§ j) pontja mind a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, mind a zaklatás szempontjából védett tulajdonságként kezeli a politikai vagy más véleményt. A társadalom széles csoportját érintő témájú tiltakozásban, tüntetésen való részvételt önmagában nem, de a résztvevő részéről megnyilvánuló többletvegyenységgel kísértén már a politikai véleménynyilvánítás körébe vonta (BH2023.253.). Rámutatott, hogy a felperesnek volt ilyen többletmagatartása, a slam-ben megfogalmazott üzenete alapján rendelkezett a személyiségét meghatározó, védendő tulajdonságnak minősülő politikai véleménnyel. Az Ebktv. 19.§ (1) bekezdés b) pontja szerint így sikeresen valószínűsítette, sőt bizonyította, hogy az Ebktv. 8.§ j) pontja szerinti védett tulajdonsággal rendelkezik. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság nem fogadta el azt a felperesi értelmezést, hogy a felszólalás egésze a politikai vélemény, és leegyszerűsítőnek minősítette a felszólalásra adott bármely negatív reakció politikai meggyőződés elleni támadásként való minősítését. Hangsúlyozta továbbá az elsőfokú bíróság, hogy a véleménynyilvánítás tartalmát és a vélemény megformálásának módját el kell különíteni, mert érzelmeket, kritikát nemcsak a vélemény, hanem annak megjelenítési formája, megfogalmazása is kiválthat. Rámutatott, hogy a felperes műve az abban megfogalmazott politikai üzenettől függetlenül, a stílusa, nyelvi megformálása alapján lehet megosztó, mivel nyelvezete a műfaji sajátosságokból adódóan átütő, helyenként trágár.
- [21] A bizonyítási teher átfordulását illetően az alperes által nem vitatott tényként rögzítette, hogy a felperesi felszólalást követően az alperes elhatárolódó közleményt tett közzé, az igazgató elbeszélgetett a felperessel, terítékre került a tanulmányi eredménye, közszereplése, a tantestület körében a felperest véleményező szavazást tartottak. Mindezek az elsőfokú bíróság szerint alkalmasak voltak az Ebktv. 19.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti hátrány valószínűsítésére, aminek a bizonyítási teher (érdek) szempontjából volt jelentősége. Az Ebktv. 19.§ (2) bekezdésének bizonyítási érdeket átfordító szabálya szerint az Ebktv. 19.§ (1) bekezdésében foglaltak valószínűsítése esetén a másik félnek kell azt bizonyítania, hogy a) a jogséremlmet szenvedett fél vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy b) az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani. Ezeken felül a következetes bírói gyakorlat szerint az alperes kimentheti magát azzal is, hogy a védendő tulajdonság (jelen esetben a politikai vélemény) és az érintettet ért hátrány közötti okozati

összefüggés hiányzik, mert a bekövetkezett hátránynak van más észszerű oka (BH2020.316. – Kúria Kf.II.37.079/2020/4.; Legfelsőbb Bíróság Kfv.II.37.053/2010.).

- [22] Az elsőfokú bíróság ismertette a zaklatás Ebktv. 10.§ (1) bekezdése szerinti fogalmát, a már megszűnt Egyenlő Bánásmód Hatóság mellett működött Tanácsadó Testület 384/5/2008. (IV. 10.) TT. számú állásfoglalását, és annak lényegét úgy határozta meg, hogy a zaklató visszaél a sértett kiszolgáltatott helyzetével, jellegadó tulajdonsága miatt az emberi méltóságot sértő, avagy önkényes magatartásával ellehetetleníti a környezetében.
- [23] Az elsőfokú bíróság ezt követően a keresetben megfogalmazott zaklató magatartásokat cselekvő személyenként (osztályfőnök részéről 2-5. és 7. magatartás, igazgató részéről 1., 6-9. magatartás) vizsgálta.
- [24] Az osztálymegbeszélésről való kiküldés (2. magatartás) vonatkozásában az elsőfokú bíróság jelentőséget tulajdonított a felperes, illetve édesanyja arra vonatkozó kérésének, miszerint a 2022. október 23-i eseménnyel összefüggésben csak szülő vagy jogi képviselő jelenlétében kerüljön sor megbeszélésre. Kétségtelennek tekintette, hogy az osztályfőnök a felperesi kérést tágan értelmezte (vagy félreértette), ugyanakkor a kiküldés és az említett felperesi kérés közötti összefüggést ténszerűen kimutathatónak találta, és azt a következtetést vont le, hogy a felperesnek a megbeszélésről való kiküldése nem a kirekesztését célozta, és nem volt oksági kapcsolatban a védett tulajdonságával (politikai véleményével).
- [25] Mérlegelése szerint nem nyert bizonyítást sem az osztálytársak felszólítása a felperes részvételről való lebeszélésére, sem az osztálykirándulás lemondásával való fenyegetés (3. magatartás); kizárólag az igazolódott, hogy felmerült a felperes nélküli utazás ötlete. Értékelte az elsőfokú bíróság, hogy egyéb érdekelt tanú szerint a tanulók részéről vetődött fel az utóbbi lehetőség; tanú9 tanú nyilatkozata szerint két lehetőség merült fel: elmennek a felperes nélkül, vagy elmarad az osztálykirándulás, az előbbire a tanár csak utalt; tanú10 tanú arról számolt be, hogy az osztályfőnök a megbeszélésen többféle lehetőséget is felvetett, köztük volt a felperes nélküli kirándulás is. A keresetben írt „felszólítást” és „fenyegetést” egyik tanú sem állította. Az elsőfokú bíróság szerint önmagában az, hogy felmerült a megbeszélés során a felperes nélküli utazás lehetősége, nem éri el a zaklatás szintjét, emellett semmi nem utalt arra, hogy ez a felvetés a felperes védett tulajdonságával (politikai véleményével) állna közvetlen oksági kapcsolatban.
- [26] Az osztálykirándulás lemondására (4. magatartás) az elsőfokú bíróság álláspontja szerint azért került sor, mert az „érzelmileg leterhelt” osztályfőnök tartott a felperes közszereplésével kapcsolatos beszélgetéstől, összetűzéstől. Az ezzel kapcsolatban nyilatkozó tanú3, tanú9 és tanú10 tanúk egyöntetűen azt támasztották alá, hogy az osztályfőnök indokként a kialakult helyzet miatti lelkiállapotát hozta fel, a peradatok szerint pedig a „kialakult helyzet” alatt az iskolát és a tanárokat ért támadásokat kellett érteni, nem pedig a felperes által kifejtett véleményt. Azt, hogy a kirándulás lemondása nem irányult a felperes kirekesztésére, vele szemben támadó környezet kialakítása, az elsőfokú bíróság igazolva látta azáltal, hogy a szalonnasütésre az osztályfőnök az osztály egészét, így a felperest is meghívta.
- [27] A szalagavató tánc kapcsán az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy az osztályfőnök és helyettese a 2022. október 23-i eseményt követően megtartott két táncpróbán nem vett részt (5. magatartás). Azt a felperesi állítást, hogy a távolmaradás az osztályon belül riadalmat keltett, az elsőfokú bíróság túlzónak, illetve bizonyíthatatlannak találta. Kifejtette, hogy a táncpróbákról való távolmaradásnak akkor lehetne mélyebb értelmet tulajdonítani, ha a sérelmezett magatartáshoz az osztályfőnök részéről egyéb kirekesztő magatartás társult volna. Úgy vélte, nem róható fel az osztályfőnöknek, hogy a felperes közszereplésének médiavisszhangja, az iskolát ért támadások, az iskolai mindennapok felfordulása lelkileg felzaklatták. Megítélése szerint objektíven szemlélve a táncpróbákról való távolmaradás az Ebktv. 10.§ (1) bekezdése alapján nem minősül zaklatásnak, és a felperes személyiségi jogát sem sértette.

- [28] A 2022. október 24-i beszélgetés (7. magatartás) kapcsán a tanári számonkérést a tanulói jogviszonyból fakadó sajátosságnak, az erkölcsi nevelés részének minősítette azzal, hogy a körülmények miatt az osztályfőnök feldúlt lelkiállapota is indokolt lehetett. Arra következtetett, hogy az osztályfőnök a szereplés elvállalása és annak módja előtt állt értetlenül. A beszélgetés négy szemközti jellege az elsőfokú bíróság szerint fogalmilag kizárja, hogy a számonkérés hatására a felperes körül megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet alakuljon ki, vagy hogy a beszélgetés célja erre irányuljon.
- [29] Az alperesi intézmény a 2022. október 24. napján közzétett közleményében (1. magatartás) az elsőfokú bíróság álláspontja szerint nem a felperestől, hanem a felszólalásától határolódott el. A semleges stílusú, az iskolától elvárható keretek között maradó állásfoglalás a szavak általános jelentése és együttes tartalma alapján azt közli, hogy a felperes szerzeménye nem az alperes álláspontját tükrözi, az intézmény nem ért egyet a felszólalás keresztény értékekkel ellentétes elemeivel, végül tiszteli a felperes véleményét. Miután az elsőfokú bíróság nem osztotta a felperesnek azt az álláspontját, hogy a felszólalás egésze politikai vélemény, illetve a közügyekben való megszólalás automatikusan politizálást jelent, ezért észszerűtlennek találta azt a felperesi következtetést, hogy a felszólalásával kapcsolatos ellenvélemény (elutasítás) egyúttal a politikai véleményétől való elhatárolódást is jelentett. Az állásfoglalás tehát nem a felperes közügyben való meggyőződésére reagált, hanem azt célozta, hogy a tanuló véleményét a közvélemény ne tekintse az iskola megnyilatkozásának. Az elsőfokú bíróság nem látott oksági kapcsolatot a felperes védett tulajdonsága és a közlemény között. Okszerűtlennek minősítette azt a felperesi konklúziót is, mely szerint a felszólalásától való elhatárolódásból automatikusan a felperestől való elhatárolódás, a felperes kirekesztése következik. A közleményből semmilyen módon nem érhető tetten, hogy a közzététel célja megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet kialakítása lett volna a felperessel szemben, aki az október 27-én a hírportál adott interjújában kifejezett kérdésre úgy nyilatkozott, hogy szerinte nem ellene irányult az elhatárolódó állásfoglalás.
- [30] A 2022. november 7-9-i brüsszeli úttal kapcsolatban (6. magatartás) az elsőfokú bíróság értékelte azokat a peradatokat, hogy a felperes nyilatkozata szerint a kérelmet az igazgató a magatartás és a szorongalom miatt utasította vissza; tanú⁴ tanúvallomása szerint az igazgató egyértelművé tette, hogy nem támogatja az utazást „részben a felperes tanulmányi eredménye miatt, illetve amiatt is, mert úgy vélik, hogy a felperesnek a tanulmányaira kellene koncentrálni”. Az igazgató indokait az elsőfokú bíróság valósnak minősítette, mivel a rendezvény iskolai tanulmányokat nem érintett, a felperes tanulmányi eredménye az érettségi tanévében rossz volt, a magatartásával és a szorgalmával is volt probléma, voltak igazolatlan hiányzásai. A valós indokú döntés jogszerűsége folytán az elsőfokú bíróság a zaklatást fogalmilag kizártnak találta, és úgy foglalt állást, hogy az intézkedés nyomásgyakorlásra sem volt alkalmas, mert a távolmaradást a szülő igazolhatta, az igazgató a döntését pedig már a szóbeli kérés elhangzásakor közölte, így azzal a felperes tisztában volt. A felperes csak állította, de semmivel nem bizonyította, hogy az alperes által feltárt és egyébként valós okhoz képest az iskola a felperes politikai véleménye miatt kezelte szigorúan a 2022. november 7-9-i brüsszeli útját.
- [31] Iratellenesnek minősítette az elsőfokú bíróság azt a felperesi állítást, hogy az igazgató öt többször számonkérte a közéleti szereplései miatt és cím⁵beli tervei vonatkozásában (7. magatartás). Utalt rá, hogy az első, 2022. november 3-i beszélgetés hangvételt a felperes „tisztázó”, az édesanyja „tájékoztató” jellegűnek minősítette, az alperesi igazgató „emberi beszélgetésként” írta le, számonkérésről egyikük sem beszélt. A 2022. november 10-i „hivatalos találkozó” kapcsán kifejtette az elsőfokú bíróság, hogy a felperes számonkérésre vonatkozó érzete szubjektív megélés kérdése, ugyanakkor objektív szemszögből a

tájékozódás az iskolát ért támadások fényében, a tanári kar és a többi tanuló védelme, cím5beli nyugalma érdekében nem volt kirívóan indokolatlan, nem lépte túl az adott helyzetben általánosan elvárható mértéket, nem volt lealacsonyító, megalázó, lekicsinylő, sértő vagy bántó célzatú. Nem találta bizonyítottnak az elsőfokú bíróság azt sem, hogy ezek a kérdések közvetlenül a felperes felszólalásában nyilvánosan kifejezett politikai preferenciájával függtek össze.

- [32] A „kirúgás” kilátásba helyezését (9. magatartás) az elsőfokú bíróság mérlegelése szerint a bizonyítékok nem támasztották alá, mivel esetleges hátrányos következményként „igazgatói rovó” (tanú4 tanúvallomásában), illetve fegyelmi eljárás (alperes igazgatója és igazgatóhelyettese) merült fel. Mindezt azonban közömbösnek minősítette az elsőfokú bíróság abból az okból, hogy egy jogkövetkezmény kilátásba helyezése nem személyiségi jogsértő, ha a mögötte álló indok valós; márpedig azt a felperes sem vitatta, hogy valóban voltak igazolatlan órái, a tanulmányi eredménye valóban rossz volt, és a beszéd stílusa az iskola értékrendjével szembehelyezkedett. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a 2022. október 23-i beszéd csak annak katolikus értékrenddel való szembehelyezkedése és trágársága szempontjából merült fel. Azt, hogy a felszólalás trágár stílusát az igazgató kifogásolta, megerősítette a felperes, a felperes édesanyja, az alperesi igazgató és az igazgatóhelyettes is.
- [33] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint tévesen következtetett a felperes arra, hogy az alperesi intézmény a politikai véleménye miatt a véleménynyilvánítási jogát kívánta volna korlátozni. Álláspontja szerint a szabad véleménynyilvánítást el kell különíteni a véleménynyilvánítás megjelenítésének formájától, módjától; az előbbi csak szűk körben, másik alapjog védelme érdekében korlátozható, a véleménynyilvánítás módjára ugyanakkor egyéb korlátozás, önkorlátozás is érvényesülhet. Ilyen önkorlátozásnak minősítette az elsőfokú bíróság, hogy a felperes az alperesi iskolába való beiratkozásával alávetette magát a keresztény értékek megtartásának, rögzítve, hogy utóbbinak köztudomásúan immanens eleme a káromkodástól való tartózkodás.
- [34] Az igazgató arra vonatkozó állítására nézve, hogy a felperest tanító tanárok egy kivételével a cím5ben nem tudnak együtt dolgozni a felperessel, az elsőfokú bíróság tényként rögzítette, hogy a szavazásra sor került, az igazgató nyilatkozata a valóságnak megfelelt. Kétségtelennek találta, hogy a felpereshez a tantestület döntő többsége ellenségesen viszonyult, nem találta ugyanakkor alátámasztottnak, hogy ez a kirekesztő közeg a kérdőív megszavaztatásának hatására keletkezett, mivel a tantestület többségi véleményének eredője a felperes felszólalása volt, a felperest annak hátrányos következményeivel szembesítették. Mindezt az elsőfokú bíróság nem minősítette zaklatásnak.
- [35] A fentieket az elsőfokú bíróság olyan módon összegezte, hogy a felperes egyik sérelmezett magatartás tekintetében sem tudta bizonyítani azok lealacsonyító, megalázó, lekicsinylő, sértő, vagy bántó jellegét, továbbá azt, hogy a magatartások mögött a felperes kirekesztésének célzata állt volna. Sikertelenül állította a felperes azt is, hogy az általa sérelmezett magatartások kiváltó oka az általa megfogalmazott politikai vélemény vagy pártállás, mert az alperes sikerrel bizonyította, hogy a sérelmezett magatartásoknak volt tárgyilagos mérlegelés szerinti észszerű indoka. Ezért egyik felhozott magatartással összefüggésben sem állapította meg az Ebktv. 10.§ (1) bekezdése szerinti zaklatást, illetve a Ptk. 2:42.§ (2) bekezdése szerinti személyiségi jogsértést, jogalap hiányában a személyiségi jogsértés jogkövetkezményei (megállapítás, elégtétel adása, sérelemdíj) sem voltak alkalmazhatóak.
- [36] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes fellebbezett, elsődlegesen annak megváltoztatását és a keresetének teljesítését kérte, fellebbezési kérelme kiterjedt az elsőfokú ítélet Pp. 381.§-a alapján történő hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítására is.

- [37] Az elsőfokú bíróság által megsértett jogszabályhelyként az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését, IX. cikk (1) bekezdését, X. cikk (1) bekezdését, XI. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését, az Ebktv. 4.§-át, 7.§ (1) bekezdését, 8.§ j) pontját, 10.§ (1) bekezdését, 19.§ (1)-(2) bekezdését, az Nktv. 46.§ (6) bekezdés h) pontját, a Pp. 279.§ (1) bekezdését, 346.§ (5) bekezdését jelölte meg.
- [38] Fellebbezésének indokolása szerint az elsőfokú bíróság a Pp. 279.§ (1) bekezdését azzal sértette meg, hogy a tanúvallomások ellentmondásait nem oldotta fel, a bizonyítékokat nem összességükben, hanem egymástól elhatárolva értékelte. Álláspontja szerint az ítélet nem felel meg a Pp. 346.§ (5) bekezdésében foglalt követelményeknek sem, mivel hiányos és ellentmondásos.
- [39] Sérelmezte a felperes, hogy bár a zaklatás fogalmát az elsőfokú bíróság megfelelően összegezte, az egyes magatartások vizsgálatakor mégsem ebből az értelmezésből indult ki, elmulasztotta továbbá a magatartások együttes hatásának figyelembevételét. Hangsúlyozta, hogy a megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegyenítő vagy támadó környezet kialakítása több cselekmény, intézkedés, magatartás összességével is lehetséges, ráadásul a keresetben kifejtett, egymás hatását erősítő magatartások rövid idő alatt zajlottak le, nem volt lehetősége egy-egy magatartás feldolgozására.
- [40] Kifogásolta, hogy az alperes nyilvános elhatárolódása kapcsán az elsőfokú bíróság a közlemény megszövegezésére helyezte a hangsúlyt, nem vette figyelembe, hogy az elhatárolódás megalapozta az ellenséges iskolai környezet kialakulását.
- [41] Jogszabályellenesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, miszerint négy szemközti beszélgetés esetében fogalmilag kizárt, hogy azzal okozati összefüggésben megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszegyenítő vagy támadó környezet alakuljon ki. Kiemelte, hogy sem az Ebktv., sem a Ptk. nem támaszt olyan feltételt, hogy a megsértés csak mások előtt tanúsított magatartással valósítható meg; ellenkezőleg, a négy szemközti zajló interakciók minden további nélkül vezethetnek az Ebktv. 10.§ (1) bekezdésében értékelt környezet kialakításához, különösen egy alá-fölérendeltségi viszonyon alapuló közegben.
- [42] Az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a felperes osztályt érintő megbeszélésről való kiküldése nem volt zaklató, kirekesztő magatartás; valójában egyetlen személy kiküldése a kirekesztés szó szerinti esete. Azzal, hogy egy őt is érintő kérdést a háta mögött tárgyalt meg az osztályfőnök, őt megalázta, az osztályközösségből kirekesztette. Tévesnek tartotta az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését is, miszerint a nélküle történő utazás lehetőségének felmerülése nem érte el a zaklatás szintjét. Az elsőfokú bíróság nem tulajdonított kellő jelentőséget sem az osztálykirándulás iskolai életben elfoglalt jelentőségének, sem annak, hogy a megfogalmazódott lehetőségek, az osztálykirándulás elmaradása, vagy az ő kihagyása jelentős érzelmi terhet róhatott az osztálytársakra. Hangsúlyozta, hogy a megbeszélés nem egyenrangú felek között zajlott, az osztályfőnök tekintélyszemély, elég volt sugalmaznia a választási lehetőségeket. tanú10 - és tanú9 - tanúvallomása alátámasztotta, hogy reális opcióként merült fel az ő jelenléte nélküli osztálykirándulás választása: ez a szituáció konkrét tanári felszólítás hányában is hozzájárult az ellenséges közeg kialakításához. Az osztályfőnök érzelmi leterheltségre való hivatkozásával szemben rámutatott, hogy az osztályfőnök szakmai és munkaköri felelősségébe tartozik, hogy a diákok iskolai ügyeivel foglalkozzon. Visszának találta, hogy az elsőfokú bíróság az osztályfőnök lelkiállapotának tulajdonított döntő jelentőséget, míg a kirándulás lemondásának rá, felperesre, illetve a többi diákra gyakorolt hatását fel sem vetette. Az osztályfőnök részéről annak sugalmazása, hogy az október 23-án történtek miatt nem vesz részt a szalagavatón, ugyancsak alkalmas volt a diákok közötti feszültség kialakítására, célja és hatása az volt, hogy körülötte ellenséges környezet alakuljon ki.

- [43] Az igazgatói és osztályfőnöki számonkérés kapcsán az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy a folyamatos számonkérés által teremtett támadó környezet lelkileg megviselő volt. Tévesen értékelte úgy az elsőfokú bíróság, hogy az a magatartás sem volt zaklató, ellenséges, melynek során az igazgató az ellenséges hozzáállást tükröző tantestületi felmérés eredményét közölte. Az elsőfokú bíróság megelégedett azzal, hogy az állítás a valóságnak megfelelt, de nem vizsgálta a felmérés és a közlés célját és hatását rá, felperesre, aki diákként kiszolgáltatott helyzetben volt az alperesi intézménnyel szemben. egyéb2 igazgató tanúvallomásában elismerte, hogy a tanári kar szélsőségesen és ellenségesen reagált. Álláspontja szerint a kérdőíves szavazás hozzájárult az ellenséges környezet kialakításához, mivel a kérdésfeltevés szélsőséges választási lehetőségeket kínált. Az alperes őt nem a tanárok hangulatával, megélésével szembesítette, hanem azzal, hogy azt szeretnék, hagyja el az iskolát, ami megalázó és megszégyenítő volt, az iskolában maradását ellehetetlenítette.
- [44] Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a zaklatás fogalmát túl szűken, a zaklatás törvényi meghatározását kiüresítve értelmezte. A per tárgyává tett magatartásokat egymástól elhatároltan minősítette, elmulasztotta a magatartások egymáshoz való viszonyának értékelését.
- [45] Kifejtette fellebbezésében a felperes, hogy a véleményének közlése miatt őt ért sérelmek nem különböztethetők meg annak alapján, hogy a sérelem a közlés tartalma, stílusa vagy önmagában a véleményének kinyilvánítása miatt érte. Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed a véleményre mint tartalomra, továbbá annak stílusára is, a stílus maga is egy eszköz a szerző gondolatainak kifejezésére. Indokolatlannak találta a véleménynyilvánítás tartalma és formája közötti, az elsőfokú bíróság által alkalmazott megkülönböztetést, különösen, mivel a 13/2014. (IV. 18.) AB határozat szerint nem bizonyos gondolatok, vélemények, eszmék vagy értékek, hanem maga a véleménynyilvánítás lehetősége élvezi az alkotmányos védelmet.
- [46] Az Ebktv. 19.§ (1)-(2) bekezdésének megsértését abban látta, hogy az elsőfokú bíróság rögzítette ugyan a bizonyítási teher megfordulásának tényét, azonban ezzel ellentétesen értékelte a bizonyítatlanság terhét. Alaptalanul fogadta el alperesi kimentésként, hogy az alperes magatartásai az ő (felperes) stílusával, trágár megfogalmazásával álltak kapcsolatban.
- [47] Felperesi részről azt kellett valószínűsítene, hogy hátrány érte, valamint, hogy rendelkezett a védett tulajdonsággal; hátránynak az Ebktv. 10.§ (1) bekezdésben meghatározott zaklatás eredményét tekintette. Az elsőfokú bíróság az 50.P.20.125/2023/17. számú tárgyalási jegyzőkönyvben rögzítette, hogy a védett tulajdonsággal való rendelkezését bizonyította, és megtörtént a kirekesztő és támadó környezet kialakulásának valószínűsítése is. Ezzel a maga részéről az Ebktv. 19.§-ában előírt kötelezettségének eleget tett, ami megteremtette az Ebktv. 19.§ (2) bekezdés alkalmazásának feltételét; a fentieket meghaladóan a bizonyítási kötelezettség az alperesre hárult mind a valószínűsített hátrány bekövetkezésének hiánya, mind a védett tulajdonság és az ok-okozati összefüggés hiánya tekintetében. Ehhez képest azt a következtetést, hogy őt az alperesi magatartások nem a politikai véleménye miatt érték, az elsőfokú bíróság tévesen alapozta arra, hogy a maga részéről az okozati összefüggést nem bizonyította.
- [48] Kifejtette, hogy az alperes bizonyítási teher alóli indokolatlan mentesítése valamennyi, a per tárgyává tett magatartás vonatkozásában megjelenik az elsőfokú ítéletben. A nyilvános elhatárolódás egyértelműen a felszólalásának keresztény értékekkel össze nem egyeztető tartalmától és narratívájától, tehát a politikai véleményétől történt. Alaptalanul hivatkozott az elsőfokú bíróság arra az interjúra, mely szerint az állásfoglalás nem ellene irányult, mivel ezt a nyilatkozatot kizárólag az iskola védelme, a helyzet további eszkalálódásának megelőzése érdekében tette. A megbeszélésről való kiküldését illetően az indokolás önellentmondást tartalmaz: az elsőfokú bíróság elfogadta az osztályfőnök védekezését (holott ugyanazt a szülői kérést az osztályfőnök két nappal korábban figyelmen kívül hagyta), ugyanakkor azt is

megállapította, hogy a megkülönböztetésre nem a védett tulajdonsággal kapcsolatban került sor. Ha a kiküldés indoka a szülői kérés lett volna (amely nem vitásan a fellépésével kapcsolatban fogalmazódott meg), akkor nem állítható, hogy a kiküldés nincs oksági kapcsolatban a fellépésével, legfeljebb nem közvetlen az oksági kapcsolat. Az osztálykirándulás lemondása az október 23-i szereplésével és annak következményeivel volt összefüggésben, így nyilvánvaló, hogy az osztálykirándulás megtarthatóságáról szóló, az ő kizárása melletti megbeszélésnek is ez volt az indoka.

- [49] Az elsőfokú bíróság egyértelműen az ő (felperes) terhére értékelte annak bizonyítatlanságát is, hogy az osztálykirándulásból való kihagyásának kirekesztő lehetőségét ki kezdeményezte. A tanúk vallomása alapján valóban nem volt egyértelmű, hogy kitől származott az ötlet, jelentősége azonban annak van, hogy az osztályfőnök kizárólag abban az esetben volt nyitott az osztálykirándulásra, ha az osztálytársak őt (felperest) lebeszéltek a részvételtől. A szalagavató táncpróbákkal kapcsolatban is a tévesen vonta le az elsőfokú bíróság a bizonyítatlanság jogkövetkezményeit, annak ellenére, hogy az osztályfőnök nem vitatottan a véleménynyilvánítást követő két próbáról távolmaradt, és tett olyan kijelentést, hogy nincs kedve a szalagavató bálhoz. Az elsőfokú bíróság maga is elfogadta, hogy az osztályfőnök az ő (felperes) véleménynyilvánításának következményei miatt vesztette el a kedvét, a távolmaradás így nyilvánvalóan összefüggött a felszólalásával.
- [50] Tévesen vonta le az elsőfokú bíróság azt a következtetést is, hogy ő csak állította, de semmivel nem bizonyította, hogy az alperes a politikai véleménye miatt kezelte szigorúan a 2022. novemberi brüsszeli útját, figyelmen kívül hagyva, hogy korábban az alperesi hozzáállás megengedő volt. A többszöri számonkérés esetében a tanúvallomások alapján nyilvánvalóvá vált, hogy az alperesnek a közéleti szerepvállalással, az annak során kifejtett véleménnyel volt problémája. tanú7 tanúvallomása szerint az igazgató a katolikus értékrend megsértését az egy apa, egy anya családi felállás kizárólagosságának kétségbevonásában látta. tanú8 tanúvallomása szerint az igazgató az alaptörvény azon rendelkezésének megsértését kifogásolta, miszerint az anya nő, az apa férfi. érdekelte az igazgatóhelyettes tanúvallomása szerint kifogást részben a trágárság miatt, illetve önmagában amiatt támasztottak, mert úgy ítélték meg, hogy a politizálás nem a tanuló vagy az ő iskolájuk feladata.
- [51] Kifogásolta a felperes, hogy az elsőfokú bíróság annak ellenére fogadta el az alperes védekezését, hogy az alperes nem fejtette ki, hogy a keresztény értékrend miből áll, a műve azt mennyiben sérti. Az elsőfokú bíróság bizonyítás nélkül jelentette ki, hogy a keresztény értékek megtartásának köztudomásúan immanens eleme a káromkodástól való tartózkodás. Rámutatott, hogy a katekizmus nem tiltja a trágár szavak használatát, az akkor nem egyeztethető össze a keresztény értékekkel, ha azt egy emberrel szemben, a méltósága megsértésére használják. A katolikus egyház nem tiltja a trágár nyelvezet használatát az irodalomban. Nem mindegy, hogy a trágárság a mondandó nyomatékosítását célozza, vagy az emberi méltóság megsértése a célja. A házirend a kulturált viselkedést nevesíti, a kulturált viselkedéshez tág értelemben az illő magatartás tartozik; az illem a társadalmi érintkezésre, a másokkal való viselkedésre vonatkozó szabályok összessége, nem az irodalmi művekre vonatkozik. A versében a felháborodás kifejezésére használt trágár nyelvezet nem sérti az emberi méltóságot, a kulturált viselkedést, ebből következően a házirendet és a katolikus értékeket sem.
- [52] Mivel az alperes nem fejtette ki, hogy a mű mely részei, miért ütköznek a katolikus értékrendbe, így nem állapítható meg, hogy a politikai véleményét részben vagy egészben a katolikus értékrendbe ütközőnek tekinti-e, a politikai véleménye valósítja-e meg a katolikus értékrendbe ütközést. Mindezt a hiányosságot az alperes terhére kellett volna értékelni a bizonyítási teher megfordulására tekintettel.

- [53] Kiemelte, hogy a brüsszeli út engedélyezésével kapcsolatban az alperesi igazgató nem önmagában a rossz tanulmányi eredménye miatt utasította el a távollét igazolását, hanem ehhez hozzákapcsolta azt is, miszerint nem akarja, hogy közszereplőként lépjen fel. érdekelt1 tanú is beszámolt arról, miszerint az egyik fő kérdés az volt, hogy a továbbiakban kíván-e hasonló közszerepléseket vállalni. A rendelkezésre álló adatok alapján tehát megállapítható, hogy erős nyomás érte annak érdekében, hogy a cím5ben ne legyen közéleti szerepvállalása. Azt, hogy ha nem tartózkodik a közszereplésektől a cím5ben, annak kirúgás lesz a következménye, tanú7 és érdekelt1 tanúvallomása is alátámasztotta. érdekelt1 tanúvallomása szerint az igazgató elé tárta azt a lehetőséget, hogy amennyiben az ilyen jellegű közszerepléseket maga mögött hagyja, ettől tartóztatja magát, az igazolatlan óráit rendez, tanulmányi eredményére jobban odafigyel, abban az esetben van útja az iskolában.
- [54] Az alperesnek tehát a rendelkezésre álló adatok szerint nem pusztán a trágársággal volt problémája. A tanúvallomások közül az elsőfokú bíróság csak azokat vette figyelembe, amelyek a trágárságra vonatkoztak. érdekelt1 tanú úgy nyilatkozott, hogy azért nem indítottak fegyelmi eljárást, mert nehezen lehetett volna megfogni a történeteket, míg a keresztény értékrenddel össze nem egyeztethető tartalom alapvetően a trágár stílusban nyilvánult meg. Amennyiben azonban a trágár stílus valóban a házirendbe ütközött volna, azt nem lett volna nehéz „megfogni” egy fegyelmi eljárás során. Az alperesnek az az álláspontja, hogy a vulgáris szóhasználata olyan súlyos jogsértés volt, ami miatt szóba jöhetett még a fegyelmi eljárás lehetősége is, ellentmondásban áll azzal, hogy műve az iskola több tanára előtt ismert volt, az iskolában is előadta korábban, és arra órai munka 5-öst kapott. Álláspontja szerint a média és a kommentelők kezelésére nem lehet jogszerű megoldás, hogy megvonják egy diák szólásszabadságát, őt az iskolában ellehetetlenítik.
- [55] Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Amellett, hogy a felperes Ebktv.-ben rögzített védett tulajdonságát is vitatta, hangsúlyozta, hogy a per tárgyává tett magatartásai nem a felperes politikai véleményével álltak összefüggésben. Megjelölte, hogy a slam mely fordulatait tekinti trágár kifejezésnek, és fenntartotta azt az álláspontját is, hogy a perbeli időszak túl rövid volt ahhoz, hogy a támadó környezet kialakulhasson.
- [56] Kifejtette, hogy a kifogásolt magatartásoknak volt valódi oka, mégpedig egyrészt az alperesi intézmény jóhírnevének megvédése (1. magatartás, az elhatárolódó nyilatkozat közzététele esetén), a felperes édesanyja által megfogalmazott kérdésnek való megfelelés az osztálykirándulással kapcsolatos 2., 3., 4. magatartás esetén. A tanári kart és így a felperes osztályfőnökét is sértették a felperesi mű egyes megfogalmazásai (így az, hogy több tanár szerint a felperes semmire sem fogja vinni, illetve, hogy a felperes a negyedik osztályban tanító tanárnőnek trágár kifejezéssel kiegészített szólásmondást tulajdonított), a felperes osztályfőnöke is elkeseredett lelkiállapotban volt amiatt, amit neki és tanártársainak, valamint az alperesi intézménynek el kellett viselnie, ez indokolta az 5. magatartást, a táncpróbák kihagyását. A 6. és 7. magatartásnál (nem engedélyezett távollét, számonkérések) a valódi ok a házirend, a katolikus iskola tanulójától elvárt viselkedés betartatása, a hiányzások csökkentése és a megfelelő tanulmányi eredmény elérése volt. Utalt az alperes arra, hogy a házirend szerint a felperes – annak ismeretében, hogy az iskolát képviseli a társadalom előtt – köteles volt azonosulni az iskola szellemiségével, a keresztény értékrenddel, megtartani a kulturált emberhez méltó magatartás szabályait. A 8. magatartást a tantestület valódi véleményének megismerése indokolta, míg a 9. magatartás a hiányzások számához, a hiányzásnak a tanulmányi eredményre való kihatásához volt köthető. A fenti magatartások egyike sem kapcsolódott tehát a politikai véleménynyilvánításhoz, azok nem minősültek zaklatásnak, nem sértették az emberi méltóság részét képező egyenlő bánásmód

jogintézményét, így az elsőfokú bíróság a megfelelően értékelt bizonyítékok alapján helyes döntést hozott.

- [57] A fellebbezés alapos.
- [58] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének felülbírálatát a Pp. 370.§ (1) bekezdésének megfelelően, az erre irányuló fellebbezési kérelemre és a fellebbezési ellenkérelemre figyelemmel, azok korlátai között végezte el, a Pp. 383.§ (1) bekezdésben meghatározott felülbírálati sorrendből következően elsőként a felperes hatályon kívül helyezés iránti fellebbezési kérelmét vizsgálta.
- [59] A Pp. 381.§-a alapján hatályon kívül helyezésnek három konjunktív feltétel fennállása esetén, akkor van helye, ha az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges vagy nem észszerű.
- [60] A bizonyítás eredményének mérlegelése [Pp. 279.§ (1) bekezdés] alapvetően az elsőfokú bíróság érdemi ítélkező tevékenységének a jogvitában alkalmazandó jogszabályok értelmezését igénylő része, így az azzal kapcsolatban sérelmezettek nem az eljárásjogi, hanem az anyagi jogi felülbírálat keretei között vizsgálhatóak. Ehhez hasonlóan kell megítélni az ítéletre előírt tartalmi követelmények megsértésével kapcsolatos kifogásokat is (ide nem értve természetesen a legsúlyosabb, 380.§ c) pontja szerinti hiányosságokat). Az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése ezért a fellebbezésben írt okokból nem merülhet fel.
- [61] Az elsőfokú bíróság döntésének anyagi jogi felülbírálata körében a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság jogi következtetésével a felperes Ebktv. 8.§ j) pontja szerint védett tulajdonsággal való rendelkezésének kérdésében. Az elsődleges kereset vonatkozásában maga is úgy ítélte meg, hogy a Ptk. sajátos szabályozási rendszeréből – miszerint a Ptk. az egyenlő bánásmód követelményének egyes részelemei közül a hátrányos megkülönböztetés tilalmát kiemelve azt a 2:43.§ (1) bekezdés c) pontban külön nevesített személyiségi jogként határozta meg – is következően az egyenlő bánásmód követelményét sértő egyes külön definiált elkövetési magatartások közül az egyik tanúsításával (a zaklatással) a másik elkövetési magatartással szemben védeni kívánt személyiségi jog (a hátrányos megkülönböztetés tilalma) nem érinthető, mert ezek az egyenlő bánásmódhoz való jog eltérő aspektusait határozzák meg. Ebből következően részletes érdemi vizsgálatra a felperes másodlagos, az emberi méltóság sérelmével járó zaklatás megállapítását célzó keresete volt alkalmas.
- [62] Ahogy arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt, az egyenlő bánásmód megsértése miatt indított eljárásokban a sérelmet szenvedett fél hátrányos helyzetére figyelemmel az Ebktv. a Pp. bizonyításra vonatkozó általános szabályaihoz képest speciális rendelkezéseket tartalmaz. Ennek megfelelően az Ebktv. 19.§ (1) bekezdése értelmében az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek (azon túl, hogy a jogsértéskor rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal) azt kell valószínűsítienie, hogy hátrány érte, emellett legalább állítania kell, hogy milyen módon van összefüggés a hivatkozott hátrány és a 8.§-ban meghatározott valamely tulajdonság között.
- [63] Ennek körében a másodfokú bíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a per tárgyává tett magatartások jártak-e a jogsérelmet szenvedő személyt ért hátránnyal, ilyenként minősíthetők-e az Ebktv. 10.§ (1) bekezdésének megfelelően abból a szempontból, hogy céljuk vagy hatásuk a megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet kialakítása volt-e, a felperes mindezeket sikeresen valószínűsítette-e.
- [64] A másodfokú bíróság egyetértett a fellebbezésben foglaltakkal annyiban, hogy az elsőfokú bíróság az egyes magatartások tételes értékelésére fókuszált, és az egyébként szükséges

részletes elemzés mellett háttérbe szorult az egyes cselekedetek összehatásának felmérése, holott a felszólalás negatív előjelű következményeinek minősíthető egyes cselekmények egymásutánisága, egymásrahatása folytán egy-egy mozzanat következménye más és erősebb lehetett annál, mint amilyen hatást egy-egy magatartás önmagában kelthetett volna.

- [65] Annak is helyesen tulajdonított jelentőséget a felperes, hogy a közoktatási intézmény és a tanuló közötti kapcsolat annak jellegéből adódóan nem egyenrangú felek kapcsolata. A felperes a köznevelési jogviszony sajátosságából következően tanulóként a pedagógusok felügyelete, irányítása mellett gyakorolhatta jogait és teljesítette kötelezettségeit, teljesítményének megítélésében az Nktv. alapján őt megillető jogosultságok mellett is bizonyos mértékben ki volt szolgáltatva a pedagógusok hozzáállásának. Az egyenlőtlen erőviszonyokból következően a közoktatási intézmény és annak pedagógusai részéről a felperes felé megnyilvánuló rosszallás hatása nem mérhető ahhoz, mintha valamely magatartás megítélésére, értékelésére azonos pozícióban álló személyek között került volna sor. Ennek tükrében kellett vizsgálni, hogy az alperesi magatartások megfélemlítő, ellenséges, megalázó, megszégyenítő vagy támadó környezet kialakítását célozták-e, illetve hatásukra kialakult-e ilyen környezet.
- [66] A másodfokú bíróság nem értett egyet az alperesnek azzal az álláspontjával, hogy a felszólalás és az iskola elhagyása melletti döntés között eltelt időszak túl rövid volt ahhoz, hogy a zaklatás törvényi meghatározása során értékelt környezet kialakulhasson; ezzel ellentétben a zaklatásként értékelhető magatartásnak nincs jellemző, vagy minimális időbeli kiterjedése, szélsőséges esetben akár a perbelinél jóval rövidebb idő alatt is végbe mehet. Hasonlóan, a kifogásolt magatartásoknak nem kell a nyilvánosság előtt történniük ahhoz, hogy zaklató hatást érjenek el, a felperes helytálló hivatkozása szerint négy szemközti beszélgetés is alkalmas az Ebktv. szerinti környezet kialakítására.
- [67] Az egyes alperesi magatartásokat tekintve az elhatárolódás közzététele (1. magatartás) esetében különösen hangsúlyos, hogy az iskolai közösség vezetője részéről a közösség tagját érintően történt. A nyilatkozat elhatárolódást igénylőként azonosította a felperesi felszólalást, és ezzel megerősítette azt az egyoldalú, a megértés igényét alapjaiban nélkülöző értelmezést, ami a gyalázkodó kommenteket kiváltotta. A per anyagává tett kommentek értelemszerűen nem csak az alperes jóhírnevét sérthették, hanem kifejezetten a felperes emberi méltóságát is, ugyanakkor az igazgató nyilatkozatával nyilvánvalóvá tette, hogy az alperes a tanulóját ezekről nem kívánja megvédeni, mert a felszólalást maga is elítéli. Az alperes ezáltal a kommentek negatív irányultságát mintegy visszaigazolta. A szolidaritás ilyen nyílt megtagadása és az abban a felperes felé a véleményén keresztül megnyilvánuló elítélés pedig még korrekt megszövegezés mellett is ellenséges környezetet teremt. A nyilatkozat mikénti értékelését nem befolyásolja, hogy azzal szemben a felperes egy sajátos helyzetben, időpillanatban a nyilvánosság előtt megértőnek mutatkozott, az alperesre nézve kedvező nyilatkozatot tett.
- [68] A másodfokú bíróság megítélése szerint a fentiek szerinti következményeket váltott ki az osztályfőnöknek az a magatartása is, amikor a felperest az osztályközösségből átmenetileg kizárta, a közösség számára fontos téma, az osztálykirándulás megbeszéléséről eltávolította. Az ellenséges és megalázó környezet kialakítását alátámasztja, hogy a felperes távollétében megtartott megbeszélésen lehetőségként egyáltalán felmerült az osztályközösség egyik tagjának – a felperesnek – az osztálykirándulásból való kihagyása. Az az eshetőség, hogy a felperest kirekeszthetik az osztályközösség életében jelentős eseményen való részvételből, nyilvánvalóan alkalmas a megalázására, és hasonló következményekkel jár az azzal való szembesülés is, hogy az osztályfőnök a felperes fellépésére visszavezethetően az osztály valamennyi tagját kollektíven sújtó következményt alkalmaz, az osztálykirándulást lemondja. A felperes ezzel kapcsolatos érzései, megszégyenülése objektíve nem cáfolhatóak. Az

osztályfőnök osztálykirándulással kapcsolatos, tanú9 és tanú10 tanúk vallomásaival is alátámasztott tetteit (2-4. magatartások) nem ellensúlyozza az a tény, hogy utóbb szalonnasütésre az osztály tagjait, köztük a felperest is meghívta.

- [69] Lényegében a felperessel azonos módon ítélte meg a másodfokú bíróság a tantestületi véleménynyilvánító szavazást, illetve a felperes tájékoztatását a szavazás eredményéről (8. magatartás). A tantestületi véleménynyilvánítás ugyanis nem annak tisztázását célozta, hogy a tanárok a felperessel szemben indokoltnak tartják-e a házirend szerinti fegyelmi eljárás lefolytatását, hanem annak tárgya egyenesen a fegyelmi eljárás során kiszabható legsúlyosabb fegyelmi büntetéssel, az iskolából való kizárás alkalmazásával (Házirend 6.9. pont) egyenértékű következmény volt, miután a kérdés arra irányult, preferálják-e a felperes tanuló jogviszonyának megszűnését.
- [70] Az Nktv. 1.§ (2) bekezdés szerint a köznevelés alapelvei közé tartozik többek között a méltányosság, a szolidaritás, míg ugyanennek a szakasznak a (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a nevelési, oktatási intézmények pedagógiai kultúráját a gyermek, a tanuló elfogadása, a bizalom, a szeretet, az empátia kell, hogy jellemezze. Az igazgató előtt ismert volt, hogy a feltűzelt hangulatban a köznevelés ezen alapelveinek, illetve a fenntartó nyugalom és tárgyilagosság megtartására vonatkozó iránymutatásának a tantestületben nem sikerült maradéktalanul érvényt szerezni, sőt, a tanári kar egyes tagjai a felperes fellépését személyes sértésként élték meg. Az ismert érzelmi felindulásra figyelemmel a véleménynyilvánító szavazás eredménye kiszámítható volt, az alperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy a szavazás ilyen formában történt lebonyolítása, illetve eredményének ismertetése a felperest az iskolaváltás irányába kell, hogy presszionálja, tanulmányainak ellenséges közegben történő folytatása részéről nem vállalható fel.
- [71] Az egyéb per tárgyává tett magatartások, így a számonkérések (7. magatartás), a demokráciára nevelés részeként is értelmezhető európai parlamenti meghívás miatti távollét engedélyezésének megtagadásában megjelenő szigor (6. magatartás), illetve az osztályfőnök részéről a táncpróbák elmulasztása (5. magatartás) a másodfokú bíróság megítélése szerint arra voltak alkalmasak, hogy az ellenséges környezet kialakításának fenti mérföldkövei mellett megfélemlített állapotban tartsák a felperest, hatásuk tehát összességében vezetett az Ebktv. 10.§ (1) bekezdése szerint következmény kialakulásához. A szalagavató végül rendben lefolyt ugyan, de az osztályfőnök lehetséges távolmaradásával kapcsolatos megelőző bizonytalanságnak a felperessel szembeni ellenséges üzenete felismerhető, különös tekintettel arra, hogy az osztályfőnök az osztályközösség számára jelentős másik eseményt, az osztálykirándulást is lemondta.
- [72] A felperes tehát az Ebktv. 19.§ (1) bekezdése alapján rá háruló valószínűsítési kötelezettségnek maradéktalanul eleget tett, alátámasztotta, hogy az alperesi magatartások hatása a vele szembeni ellenséges, megalázó, támadó környezet kialakítása volt.
- [73] A Ebktv. 19.§ (2) bekezdése szerint az (1) bekezdésben foglaltak valószínűsítése esetén a másik felet terheli annak bizonyítása, hogy a jogsérelmet szenvedett fél által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy az egyenlő bánásmód követelményeit megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani (BH2025.20.).
- [74] Az egyenlő bánásmód megsértése esetén érvényesülő kimentéses bizonyításon alapuló nagyszámú jogeset (az úgyszintén hierarchikus viszonyokkal jellemezhető) munkaviszonnyal összefüggésben merült fel. A töretlen bírói gyakorlat alapján a munkáltatónak – azaz a kifogásolt magatartást tanúsító félnek – kell igazolnia, hogy hiányzik az okozati összefüggés a hátrány és a védett tulajdonság között (EBH2019. M.26.II.), ami a jelen ügyben is megfelelően irányadó.

- [75] A felperes fellebbezésében megalapozottan sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem megfelelően alkalmazta a bizonyítást érintő speciális rendelkezéseket. A jelen perben pedig ezeknek a bizonyítási szabályoknak van ügydöntő jelentősége, figyelemmel arra is, hogy az alperes az ellenkérelmében írtak szerint (50.P.20.125/2023/9. számú beadvány 17. oldal) az Ebktv. 7.§ (2) bekezdésének a) pontjára, azaz arra, hogy a felperessel szembeni jogkorlátozásra másik alapvető jog érvényesülése érdekében volt szükség, kifejezetten nem kívánt hivatkozni. Utóbbiból következően a per elbírálása szempontjából nem volt jelentősége annak a kérdésnek, hogy az alperes jóhírnevének védelme tette-e jogszerűvé (szükségessé és arányossá) az egyes alperesi magatartásokat (mely kérdés elsősorban az elhatárolódó nyilatkozat közzétételével összefüggésben merül fel), míg a másik oldalról nem volt a per tárgya a felperes véleménynyilvánítási joga sem, mert a felperes személyiségvédelmi igényét nem ezen az alapon terjesztette elő (függetlenül attól, hogy a véleménynek a védett tulajdonságok egyikeként történő nevesítése természetesen a véleménynyilvánítási jogot is védi).
- [76] A perbeli bizonyítási szabályokból egyértelműen levonható konklúzió szerint a bizonyítatlanság az alperes terhére esik. Az alperes az őt terhelő kimentő bizonyításnak annak igazolásával kívánt eleget tenni, hogy nem a felperes védett tulajdonsága, hanem attól eltérő más ok vezetett a sérelmezett magatartások tanúsításához, reakciói alapvetően a felperes házirendszértő magatartásának jogszerű következményei voltak. Utóbbi körben az alperes hivatkozása tartalmilag az Ebktv. 7.§ (2) bekezdés b) pontjában foglaltaknak is megfelel, amely szerint nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét az a magatartás vagy intézkedés, amelynek tárgyilagos mérlegelés szerint az adott jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, észszerű indoka van. Az alperes érvelésének ez a szempontja a bizonyítási érdeket és terhet tekintve nem tér el lényegesen a védekezés alapirányától, mivel a védett tulajdonság és a kifogásolt magatartás közötti, az Ebktv. által vélelmezett okozati összefüggésnek a körülírt más indokkal való behelyettesítésére, letakarására irányul, amely indok fennállását ugyancsak az alperesnek kell igazolnia.
- [77] A fellebbezés nyomán ezért a másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy az alperes bizonyítása sikerre vezetett-e.
- [78] A másodfokú bíróság mellőzte az állásfoglalást abban a kérdésben, hogy a felperesnek felrótt, a művére műfajilag jellemző trágárság az adott kontextusban mennyiben ütközik a katolikus értékrendbe. A teljesség érdekében ugyanakkor utal arra, hogy az elsőfokú ítélet [79] bekezdésében írt káromkodás (azaz Isten, a szentek és a szent dolgok gyalázása, káté 134.) ebből a szempontból mérlegelést nem tűrő értékelésű lehetne, a perben azonban nem merült fel adat arra nézve, hogy a felperes káromkodott volna. Nem találta szükségesnek a másodfokú bíróság a perbeli jogvita eldöntéséhez annak megítélését sem, hogy a házirend által előírt kulturált viselkedés szabályait a felperes költői művének előadása, a slamre jellemző műfaji sajátosságok alkalmazása megsértette-e. A másodfokú bíróság ugyanakkor elfogadhatónak tartotta azt az alperesi elvárást, hogy a vállaltan konzervatív értékrendű egyházi iskola tanulója a házirendbe foglalt azon körülménynél fogva, hogy a társadalom előtt az iskolát is képviseli, a nyilvánosság előtt tartózkodjon az olyan megnyilvánulásoktól, amelyek legalábbis a hagyományos viselkedési normák megsértésének látszatát kelthetik.
- [79] Az egyes alperesi magatartásokat illetően az elhatárolódó közlemény megfogalmazása (1. magatartás) nem erősíti meg az alperesnek azt a védekezését, hogy annak közzétételére az iskolára rossz fényt vető trágárság adott okot. Ellenkezőleg, a közleményben az elhatárolódás a felperes felszólalásának tartalmától, illetve „narratívájától” történt, utóbbi kifejezés pedig az egyes szempontok kiválogatása, hangsúlyozása útján adott értelmezést, magyarázatot jelent, tehát egyértelműen a mondanivaló tartalmára vonatkozik. Az elhatárolódásnak a közoktatási jogviszonnyal közvetlenül összefüggő indoka sem adható, mivel e jogviszonyból inkább a

felperesnek a gyalázkodó támadásokkal szembeni megvédése következett volna. A védett tulajdonság és az elhatárolódás mint zaklatáshoz vezető magatartás közötti vélelmezett oksági összefüggés tehát nem dőlt meg.

- [80] A másodfokú bíróság nem találta elfogadhatónak az alperesnek azt a védekezését, miszerint a kiszolgáltatott helyzetben történő felelősségre vonástól a felperest óvni kívánó szülői kérés (mely szerint a felperessel a felszólalásáról csak képviselőjének jelenlétében lehet beszélni) tiszteletbentartása lett volna az osztályfőnök osztálykirándulással kapcsolatos magatartásainak (2-4. magatartások) valódi indoka. Amennyiben az osztályfőnök ezt a kérést kívánta volna respektálni, a kirekesztés elkerülése érdekében módjában állt volna ezzel kapcsolatosan a helyzetet tisztázni, megoldást találni, különösen, mivel a peradatok szerint a felperes maga is jelezte, hogy a kérés nem az osztályközösséget érintő témák megbeszélésére vonatkozik. A felperes érdekében megfogalmazott kérés ürügyként történő felhasználására utal, hogy az osztályfőnök a felperest az osztályközösség tagjaként megillető jogok megóvását meg sem kísérelte. Az osztályfőnök felindulása pedig kívül esik a közoktatási intézményben értékelhető körülmények körén, miután a pedagógustól elvárható, hogy érzelemvezérelt cselekedetek helyett a tanulóknak az önkontroll gyakorlásával is példát mutasson. A védett tulajdonság és az osztályfőnöki magatartás közötti összefüggés hiánya tehát nem állapítható meg, a közoktatási jogviszonnyal közvetlenül összefüggő észszerű indok sem áll fenn. Ehhez hasonló értékelés alá vonható az osztályfőnöknek a táncpróbákról való – úgyszintén az érzelmi felindulásával indokolt – távolmaradása is (5. magatartás).
- [81] A távollét engedélyezésének megtagadásával összefüggésben (6. magatartás) a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bírósággal annyiban, hogy az igazgató mérlegelési jogkörébe tartozó megtagadásnak volt a közoktatási jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, észszerű indoka. A felperes tanulmányi eredménye (naplókivonat csatolva 50.P.20.125/2023/9/4. szám alatt) egyes tantárgyakból valóban nem volt jó, matematikából a bukás veszélye fenyegette, nem vitatottan korábbi hiányzásainak igazolásával is volt probléma. Abból a kiindulópontból, hogy hasonló helyzetben korábban a felperest a sítáborba elengedték, nem következik, hogy a távollétét a perbeli, az érettségi tanévére eső alkalommal is automatikusan engedélyezni kellett volna. A sikeres alperesi kimentés folytán (ami ebben a kérdésben a bizonyítás záró mozzanata) ez az alperesi magatartás a zaklatásként értékelt cselekmények sorából kiesik, a jogkövetkezmények alkalmazásakor nem lehet figyelembe venni.
- [82] Ami a számonkéréseket, illetve a fegyelmi büntetés kilátásba helyezését illeti (7. és 9. magatartás), a védett tulajdonsággal való összefüggést nem találta kizárhatónak a másodfokú bíróság annyiban, amennyiben a számonkérés a felperes közéleti szerepvállalásához kapcsolódott. érdekeltl igazgatóhelyettes tanúvallomásában (50.P.20.136/2024/5. számú jegyzőkönyv 9. oldal) elmondta, hogy úgy ítélték meg, a politizálás nem a tanuló feladata, a felperessel szemben önmagában emiatt is kifogás merült fel. Az elsőfokú bíróság szétválasztani igyekezett a közéleti szerepvállalást a politizálástól, a közügyekben való felszólalást a politikai véleményytől, a másodfokú bíróság megítélése szerint ugyanakkor a jelen ügynek nincs olyan jellemzője, ami az ilyen jellegű elhatárolást igényelné.
- [83] A politikusok egymás közötti vitájára irányadó, az elsőfokú bíróság által ismertetett alkotmánybíróági gyakorlat (elsőfokú ítélet [53] bekezdés) egy másik határvonalat igyekezett kijelölni, azt, amely a (valósságát illetően értékelhető) tényállítás, illetve a (szabadon kifejezhető) vélemény között húzódik; a választópolgárok értelmezésre, következtetések levonására vonatkozó lehetőségének ebből a szempontból tulajdonított jelentőséget, és nem abban az összefüggésben, hogy adott vélemény politikainak vagy nem politikainak minősül-e. Utóbbi megkülönböztetésnek egyebekben azért nincs elsődleges jelentősége, mert nemcsak a politikai vélemény minősülhet védett tulajdonságnak.

- [84] érdekelt igazgatóhelyettes idézett tanúvallomásaiban megjelenő, a közéleti szerepvállalást, fellépést elutasító szemléletből eredő számonkérés a másodfokú bíróság megítélése szerint nélkülözi a tanulói jogviszonnyal közvetlenül összefüggő, kimentésre alkalmas oksági elemet; különösen, mivel a rendelkezésre álló adatok szerint az alperes pedagógiai programjának része a demokráciára nevelés is, a közéleti szerepvállalás tilalmazása a tanulói jogviszonyból nem következik. A fentiekben már kifejtetteknek megfelelően észszerűen következhet azonban a tanulói jogviszonyból a trágár megnyilvánulások elleni fellépés, így a számonkérések erre vonatkozó részét a másodfokú bíróság sem tartotta az egyenlő bánásmód követelményébe ütközőnek.
- [85] A másodfokú bíróság megítélése szerint a tantestületi véleménynyilvánító szavazás lebonyolítása és eredményének ismertetése (8. magatartás) sem következett a felperes közoktatási jogviszonyából. Ha a tanári kar tagjainak meg is volt a véleménye a felperes fellépéséről, annak a megszövegezetek szerinti kérdőívvel történő becsatornázása nem illeszkedett a tantestületet, illetve annak tagjait megillető jogokhoz, illetve az őket az iskola tanulóival szemben terhelő kötelezettségekhez; arra volt alkalmas, hogy a felperest a vele szemben megnyilvánuló ellenérzéssel szembesítse. A pedagógusok felindultságának, érzelmi megterheltségének értékelésével kapcsolatos álláspontját a másodfokú bíróság a fentiekben már ismertette, azt megismételni nem kívánja.
- [86] Összességében tehát arra lehetett következtetni, hogy az elhatárolódó nyilatkozat közzététele, az osztályfőnöknek az osztálykirándulással kapcsolatos magatartása (a felperesnek az osztálykirándulásra vonatkozó megbeszélésről történő kiküldése, a megbeszélésen a felperes nélküli kirándulás lehetőségének kezelése és az osztálykirándulás lemondása), a felperes közéleti szereplésének számonkérése és a felperesnek a tanári kar többsége részéről a személyével szemben megnyilvánuló elutasítással való szembesítése a felperes védett tulajdonságnak minősülő véleményével függött össze, az alperes ennek ellenkezőjét nem bizonyította.
- [87] A felperes belső meggyőződésből, a számára fontos közösségi értékek kifejezésre juttatása érdekében vállalta a nyilvános szereplést, gondolatait az általa választott, a jelenkorban ismert és népszerű kifejezési formába öntötte, mindebben egyes tanárai és a slam költészeti stílus kedvelői között támogatásra, elismerésre talált. Tanárai a trágár kifejezések stílusjegykénti minősítését is elfogadták; a perben nem merült fel adat arra nézve, hogy ennek visszásságára, a kontextusból való kiemelkedésük veszélyeire a felperest figyelmeztették volna. A felperes személyiségfejlődésének ebben a fázisában volt kénytelen szembesülni a közvélemény által generált alperesi elutasítással, azzal, hogy az alá-fölérendeltségi viszonyokkal jellemzett iskolai életben ki van szolgáltatva a korábban támogatásra méltónak talált törekvései egyértelműen negatív, valós mozgatórugókat nem is kereső értelmezésének. Ebben a helyzetben az alperes terhére értékelt magatartások együttesen alkalmasak voltak arra, hogy a felperes kialakulóban lévő személyiségének belső lényegét, emberi méltóságát megsértsék, annak ellenére is, hogy nélkülözték a bántó, sértő megfogalmazást, durva bánásmódot.
- [88] A másodfokú bíróság tehát megállapította, hogy az alperes az Ebktv. 10.§ (1) bekezdése szerinti zaklatásnak minősülő magatartásával a felperes Ptk. 2:42.§ (2) bekezdésében védett emberi méltósághoz fűződő személyiségi jogát megsértette, mely megállapítás tartalmilag marasztalás, egyúttal a Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés a) pont szerinti szankció alkalmazását is jelenti.
- [89] A Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés c) pontja alapján a felperes megalapozottan követelheti elégtételadó közlemény nyilvánosságra hozását. Az elégtételadásra kötelezés iránti kérelem azonban a felperes által kért formában több okból sem volt maradéktalanul teljesíthető. Az elégtételadó közlemény nem szövegezzhető meg a közvetlen kommunikációra jellemző és ilyen viszonyt feltételező megszólításokkal. A közleménynek nem kell vezeklő jellegűnek

lennie, és nem térhet ki az alperes cím5beli magatartására, mert az utóbbi a Ptk. 2:51.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti szankció alkalmazására utalna; további jogsértés lehetősége a felperes vonatkozásában fel sem merülhetett, különösen, mivel már nem az iskola tanulója. Ellenben a másodfokú bíróság megítélése szerint megfelelő elégtételt jelent, ha a felperest ért jogsérelem, annak az alperes általi elkövetése és ezért az alperes felelősségre vonása az alperes közegében, az alperes szerepvállalása mellett működő nyilvánosságban megjelenik, és az iskolával kapcsolatban állók arról tudomást szerez(het)nek. A másodfokú bíróság ennek megfelelően szükségesnek és egyúttal elégségesnek ítélte, ha a jogsértés megállapításáról és annak egyéb jogkövetkezményeiről szóló tájékoztatás elégtételadásként a kereseti kérelemben megjelölt módon nyilvánosságra kerül.

- [90] A Ptk. 2:52.§ (1) bekezdése megalapozta a felperes sérelemdíjra való jogosultságát, amelyet a Ptk. 2:52.§ (3) bekezdésében írt körülményekre figyelemmel kellett összezszerűségében meghatározni. A másodfokú bíróság ugyan az alperes per tárgyává tett magatartásait nem találta maradéktalanul jogsértőnek, a jogsértésnek a felperesre gyakorolt hatását, annak következményeit, így elsősorban azt, hogy középiskolai tanulmányait a saját közösségében nem tudta befejezni, az érettségi évében új közösséghez és környezethez alkalmazkodva kellett a vele történeteket feldolgoznia, olyan súlyú jogsérelemnek értékelte, melynek másnemű, vagyoni előnnyel történő ellentételezéséhez az ítélethozatalkori értékviszonyokra is figyelemmel 1.000.000 forint feltétlenül szükséges, egyben elégséges, ezért a másodfokú bíróság az alperest a kért sérelemdíj megfizetésére kötelezte.
- [91] A másodfokú bíróság a fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383.§ (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta.
- [92] A másodfokú bíróság döntésével a felperes pernyertes lett, amit az elégtételadó közlemény kérelemtől eltérő megfogalmazása nem érintett. A perköltségszámítás vonatkozásában a Pp. 83.§ (1) bekezdését kellett alkalmazni olyan módon, hogy a felperes perköltségének megtérítésére az alperes köteles. A másodfokú bíróság így mellőzte a felperes elsőfokú perköltségben történő marasztalását, egyúttal a felperesi felszámításnak megfelelően (Pf. 5. sorszám) a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (3) és (5) bekezdése alapján kötelezte az alperest az elsőfokú eljárásban felmerült 59 munkaórára, továbbá a másodfokú eljárásban felmerült 18 munkaórára figyelemmel összesen 408.000 forint ügyvédi munkadíj megfizetésére.
- [93] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 62.§ (1) bekezdés f) pontja szerint tárgyi illetékeljegyzési jogos perben a felperes szükségtelenül fizetett meg 96.000 forint elsőfokú és 128.000 forint fellebbezési eljárási illetéket, ezért a másodfokú bíróság az Itv. 80.§ (1) bekezdés f) pontjára figyelemmel megállapította, hogy a felperes ennek visszatérítésére jogosult.
- [94] Az alperes személyes illetékmentességére figyelemmel a meg nem fizetett elsőfokú és fellebbezési eljárási illeték a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Dr. Kutasi Tünde s.k. a tanács elnöke, Gáspárné dr. Baranyabán Judit s.k. előadó bíró, Dr.
Berki Csilla s.k. bíró